

ข้อคิดจากการเปลี่ยนแปลง การใช้ภาษาไทยปัจจุบัน

ปองจิต อ่อนเฝ้า*

บทคัดย่อ

ภาษาที่มีคนใช้กันอยู่ย่อมมีการเปลี่ยนแปลง ภาษาไทยก็เช่นเดียวกัน การใช้ภาษาไทยปัจจุบันจึงมีการเปลี่ยนแปลงไปหลายลักษณะ การเปลี่ยนแปลงนั้นๆ ย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งในทางที่เป็นประโยชน์และเป็นโทษได้เช่นกัน บทความนี้ได้นำเสนอความคิดเห็นหนึ่งที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาไทยปัจจุบันดังกล่าว โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้ใช้ภาษาไทยทุกท่านให้ความสนใจการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการใช้ภาษาไทยปัจจุบัน เพื่อให้ภาษาไทยมีพัฒนาการไปในทางที่เหมาะสมและอยู่คู่สังคมไทยตลอดไป

On the current Thai language usage

Pongchit Onpau

Abstract

This article aims to draw the readers' attention towards the ongoing changes in Thai language usage, focusing on changes in pronunciation and word use, and discusses the effect of such changes to the language.

* รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การใช้ภาษาไทยในปัจจุบันมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปในหลายลักษณะ และการเปลี่ยนแปลงนั้นย่อมเกิดผลกระทบในด้านต่างๆ บทความนี้จึงขอเสนอข้อคิดบางประการเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาไทยปัจจุบันดังต่อไปนี้

ตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในการใช้ภาษาไทยปัจจุบัน

การเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับเสียงในภาษา เช่น

พยัญชนะต้นเดี่ยวเปลี่ยนไปคล้ายเสียงในภาษาอังกฤษ เช่น

จ ออกเสียงคล้าย ch เช่นในคำว่า “จริงใจ”

ช ออกเสียงเสียดแทรกมากขึ้นคล้ายเสียง sh เช่นในคำว่า “ชุ่มชื้น”

ด ออกเสียงโดยไม่ใช้ปลายลิ้นแตะปุ่มเหงือก แต่กลับนำมาไว้ระหว่างฟันบนกับฟันล่างคล้ายเสียง th เช่นในคำว่า “ดีใจ”

ส ออกเสียงเสียดแทรกมากยิ่งขึ้น คล้ายเสียง s เช่นในคำว่า “สวย” (นิตยา กาญจนวรรณ, ๒๕๔๑, น. ๘)

เสียงพยัญชนะต้นคูมีเสียงควบกล้ำใหม่ๆ เกิดขึ้น เป็นเสียงจากคำภาษาอังกฤษ เช่น เสียง ดร ในคำว่า ไดรฟ์ เสียง พร ในคำว่า บริส เสียง ฟรี ในคำว่า ฟรี (นิตยา กาญจนวรรณ, ๒๕๔๑, น. ๙)

เสียงพยัญชนะสะกดหรือพยัญชนะท้ายคำมีเสียงเพิ่มขึ้น ได้แก่มีเสียงลมตามแบบภาษาอังกฤษ แตกต่างจากเสียงพยัญชนะไทยซึ่งเสียงจะหยุดนิ่งอยู่ในปากเมื่อเป็นพยัญชนะท้าย หรือไม่ออกเสียงเลยเมื่อมีเครื่องหมายทักทามาติดกับ เช่น เสียง ช ในคำว่า ทักช (จากคำ touch) เสียง ฟ ในคำว่า กอล์ฟ (จากคำ golf) เสียง ล ในคำว่า มอลล์ (จากคำ mall) เป็นต้น (นิตยา กาญจนวรรณ, ๒๕๔๑, น. ๘-๙)

เสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนไปจากมาตรฐาน ได้แก่เสียงวรรณยุกต์ที่เกิดขึ้นใหม่ไม่อยู่ในระบบเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทย ที่พบมากคือการทำเสียงวรรณยุกต์โทให้เพี้ยนสูงขึ้น และทำเสียงวรรณยุกต์จัตวาให้เพี้ยนต่ำลง เช่น ไม่มี ออกเสียงเป็น ไม้มิ ไม่ใช่ ออกเสียงเป็น ไม้ใช้ ทั้งนี้ ออกเสียงเป็น ทั้งนี้ หมายความว่า ออกเสียงเป็น หมายความว่า พ่อแม่พี่น้อง ออกเสียงเป็น พ่อแม่พี่น้อง (ภาวาส บุญนาค, ๒๕๔๗, น. ๒๗-๒๘)

เสียงพยัญชนะเดิมหายไปกลายเป็นเสียงพยัญชนะอีกเสียงหนึ่ง ได้แก่เสียงพยัญชนะ ร ออกเสียงเป็นเสียง ล ทั้ง ๒ เสียงนี้มีความแตกต่างกัน คือ ถ้ายกลิ้นไปแตะ

โคนพันบนแล้วปล่อยลมออกข้างๆ ลื่นจะได้เสียง ล แต่ถ้าสะบัดปลายลิ้นเล็กน้อยจะได้เสียง ร (นิตยา กาญจนวรรณ, ๒๕๔๑, น. ๔๒) นอกจากนี้มีการเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะควบกล้ำ ได้แก่ เสียงควบ ร ควบ ล และควบ ว หายไปกลายเป็นเสียงที่ไม่มี การควบกล้ำ เช่น จังหวัดนี้ครุฑขาดแคลน ออกเสียงเป็น จังหวัดนี้ครุฑขาดแคน เรามีคดั่งอีก ๓ แห่ง รองรับการกลั่นน้ำมัน ออกเสียงเป็น เรามีคดั่งอีก ๓ แห่ง รองรับการกลั่นน้ำมัน เป็นต้น (กุหลาบ มลลิกะมาส, ๒๕๔๗, น. ๑๒๔)

เสียงถูกรวบให้สั้น ได้แก่เสียงพูดในพยางค์ปกติหายไปเพราะผู้พูดรวบเสียงให้สั้นลง เช่น คำว่า รัฐมนตรี ออกเสียงเป็น ร้াত্রี คณะรัฐมนตรี ออกเสียงเป็น คร้াত্রี วิทยาศาสตร์ ออกเสียงเป็น วิทยาศาสตร์ สาธารณสุข ออกเสียงเป็น สาสุข (ภาวาส บุญนาค, ๒๕๔๗, น. ๒๘) เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับการใช้คำ

การใช้คำบางชนิดต่างไปจากลักษณะปกติ มีหลายลักษณะด้วยกัน ยกตัวอย่างเช่น

การนำคำสรรพนาม “ท่าน” ไปใช้นำหน้าชื่อคนธรรมดา พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายว่า “ท่าน” หมายถึง สรรพนามบุรุษที่ ๒ ใช้แทนผู้ที่เราพูดด้วย เป็นคำกลางๆ หรือแสดงความเคารพ เป็นสรรพนามบุรุษที่ ๓ ใช้แทนผู้ที่เราพูดถึงด้วยความเคารพ เช่น ท่านไม่อยู่ หรือโดยไม่เจาะจง และหมายถึงคำที่ใช้ประกอบหน้าชื่อบรรดาศักดิ์ หรือตำแหน่งแสดงความยกย่อง เช่น ท่านขุน ท่านอาจารย์ ปัจจุบันมีการนำคำว่า “ท่าน” ไปใช้นำหน้าชื่อคนธรรมดาแทนคำว่า นาย นาง นางสาว เช่น การเรียก “นาย ก” ว่า “ท่าน ก” ลักษณะดังกล่าวนี้มีใช้แพร่หลายมากขึ้นในการใช้ภาษาไทยปัจจุบัน

การไม่ใช้คำลักษณนาม ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีลักษณนาม โดยคำลักษณนามจะอยู่หลังคำจำนวนนับ หรืออยู่หน้าคำชี้เฉพาะ เช่น นักฟุตบอล ๒ คน หรือนักฟุตบอลคนนี้ หรืออยู่หลังคำบอกจำนวนอื่นๆ ที่ไม่ใช่จำนวนนับ เช่น นักฟุตบอลบางคน แต่ปรากฏว่าในปัจจุบันมีการใช้ภาษาที่ไม่ใช้ลักษณนามแต่นำคำจำนวนนับมาวางไว้ข้างหน้าคำนามนั้นๆ เสมอ เช่น ๒ นักฟุตบอล

การนำคำที่มีความหมายประจำคำไปใช้ในสถานการณ์ต่างออกไป การเปลี่ยนแปลงลักษณะนี้ปรากฏตัวอย่างเช่น

การนำศัพท์ของวงการหนึ่งไปใช้อีกวงการหนึ่ง เช่น การนำคำว่า “สังฆกรรม” ซึ่งเป็นศัพท์ในทางศาสนาไปใช้ในทางการเมือง คำว่า “สังฆกรรม” หมายถึงกิจที่พระสงฆ์ตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไปรวมกันทำภายในสีมา ถูกนำไปใช้ในทางการเมืองในความหมายว่า “ทนอยู่ร่วมกัน” เช่นในความว่า “พรรคการเมืองในฝ่ายรัฐบาลอาจไม่พอใจกัน แต่ก็จำใจต้องร่วมสังฆกรรมกันต่อไป” (นิตยา กาญจนะวรรณ, ๒๕๔๓, น. ๗๒)

การนำคำที่ไม่เคยใช้ในสถานการณ์นั้นมาก่อนไปใช้ เช่น คำว่า “พันธุ์” คำนี้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายว่า “พวกฟอง, เชื้อสาย, วงศ์วาน; เทือกเขา, เหล่ากอ; เชื้อ” จากความหมายนี้คำว่า “พันธุ์” สามารถใช้ได้ทั้งกับมนุษย์ (คน) สัตว์และพืช แต่โดยทั่วไปจะไม่นิยมใช้กับคนเท่าไรนัก เราอาจใช้เรียกพ่อวัวพันธุ์ดี มะม่วงสายพันธุ์ใหม่ หรือผสมพันธุ์กล้วยไม้ แต่ไม่ใช้ว่า คนพันธุ์ดี ผสมพันธุ์คน หรือคนสายพันธุ์ใหม่ ถ้าจะใช้ก็อาจเป็นกรณีด้านลบ ทำนองเป็นศัพท์สแลงเท่านั้น แต่ในปัจจุบันมีการนำคำว่า “พันธุ์” มาใช้กับคนในสถานการณ์ปกติ เช่น ใช้ว่า “ผลิตแม่พิมพ์สายพันธุ์ใหม่... ประกันได้ว่าจะได้ครูพันธุ์ใหม่...เวลานี้แยกกันคนละส่วนเป็นอาจารย์คนละพันธุ์” (นิตยา กาญจนะวรรณ, ๒๕๔๓, น. ๘๒) รวมทั้งนำไปใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต ได้แก่สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ เช่น โฆษณาสินค้าเครื่องปรับอากาศว่า “แอร์พันธุ์อึด” โฆษณารถยนต์ว่า “กระบะสายพันธุ์ใหม่” หรือสินค้าปุ๋ยซีเมนต์ที่โฆษณาว่า “ปูนไทยพันธุ์แท้” เป็นต้น

นอกจากนี้มีการนำคำไปใช้ในสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสม เช่น การใช้คำล้อเลียนหรือล้อเล่นกับผู้อาวุโส ได้แก่ การนำคำที่ใช้กันในกลุ่มคนวัยเดียวกันและสนิทสนมกันมากๆ หรือเป็นภาษาที่เพื่อนฝูงใช้พูดล้อเล่นกันมาใช้กับผู้มีฐานะทางสังคมสูงหรือใช้กับบุคคลที่มีอาวุโสกว่า เช่น ภาษาหนังสือพิมพ์ที่กล่าวถึง ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (ปรีชา ช้างขวัญยืน, ๒๕๔๐, น. ๑๘๓)

อดใจอีกนิดพบ ‘นิวคึกฤทธิ์’

ยีนได้เดเป็นเสาหลักประชาธิปไตยมากกว่า ๓๐ ปี พอมาเจอมรสุมใช้หัวดผสมปอดบวมจนใช้ขึ้นสูงถึง ๓๙.๕ องศา เลยต้องให้คนในบ้านหามส่งโรงพยาบาล...

รวมทั้ง มีการใช้คำหยาบ คำรุนแรงในการนำเสนอข่าว เช่น ภาษาพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ หรือภาษาในการนำเสนอข่าวที่ใช้คำรุนแรงเพื่อแสดงอารมณ์ และเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่าน ตัวอย่างเช่น

หมู่ตะสก็อตกระโปรงแหก

คำว่า “แหก” ที่เป็นคำวิเศษณ์ในภาษาไทยเป็นคำต่ำ สุภาพชนไม่ควรพูด
กับอดีตรัฐมนตรีตกเก้าอี้

คำว่า “ถีบ” ให้ความหมายรุนแรง คนไทยถือว่าไม่สุภาพและเป็นภาษาคำต่ำ
(ปรีชา ช้างขวัญยืน, ๒๕๔๐, น. ๑๐๑, ๗๑๒)

การใช้คำภาษาอังกฤษในภาษาไทย คำภาษาอังกฤษมีที่ใช้อย่างกว้างขวาง
ในภาษาไทยปัจจุบัน เนื่องจากการติดต่อสื่อสารกับชาวตะวันตกทำให้ภาษาอังกฤษ
เข้ามาในภาษาไทยเป็นจำนวนมากทั้งในการพูดและการเขียน การใช้คำภาษาอังกฤษ
ในภาษาไทยมีหลายลักษณะ เช่น การนำมาใช้แบบภาษาไทย + ภาษาอังกฤษ เช่น
โรคเอดส์ เครื่องคอมพิวเตอร์ แบบภาษาอังกฤษ + ภาษาไทย เช่น ทีมไทย บิมน้ำมัน
แบบภาษาอังกฤษ + ภาษาอังกฤษ เช่น เซ็นทรัลซูเปอร์มาร์เก็ต บิมน้ำมัน แบบที่ใช้คำ
ภาษาอังกฤษเดี่ยวๆ หรือใช้เป็นวลี เช่น มือบ ไมโครโฟน เทคโอเวอร์ (อรพินทร์ อารักษ์วานิช,
๒๕๓๙, น. ๓๐)

นอกจากนี้ มีการใช้คำภาษาอังกฤษปนภาษาไทยในการพูด เช่น
เชยชะว่าเรื่องนี้เราได้พูขมานาน = “กล่าวได้ว่าเรื่องนี้เราผลัดกันมานาน”
เอาสองอย่างนี้มาเมิร์จกัน = “เอาสองอย่างนี้มารวมกัน”
เขาเป็นคนมีเกรด = “เขาเป็นคนมีระดับ”

(นิตยา กาญจนะวรรณ, ๒๕๔๕, น. ๖)

การใช้ถ้อยคำแปลกใหม่ ได้แก่ถ้อยคำและสำนวนการพูดใหม่ๆ มีทั้งที่ใช้เป็น
ทางการและไม่เป็นทางการ

ถ้อยคำใหม่ที่ใช้อย่างไม่เป็นทางการ เช่น คำว่า “กิ๊ก” เป็นคำที่คนหนุ่มสาว
ปัจจุบันใช้หมายถึง คนที่เป็นที่พอใจ ถูกใจแต่ยังไม่ลึกซึ้งทางใจถึงขั้นที่จะเรียกว่าเป็นคู่รัก
หรือคนรัก คำว่า “โจ้” และ “ขาโจ้” ใช้เรียกวัยรุ่นหนุ่มสาวที่ทำตัวให้เด่น ไม่ว่าด้วยการ
กระทำ คำพูดการแต่งกายด้วยเสื้อผ้า สีเส้น หรือสไตส์แปลกๆ (สุดสงวน, ๒๕๔๘, น. ๑๒๓)

ถ้อยคำใหม่ที่ใช้เป็นทางการ เช่น คำว่า “การติดต่อทางพันธุกรรม” มาจาก
คำภาษาอังกฤษว่า Genetically Modified Organisms หรือเรียกสั้นๆ ว่า GMOS
หมายถึง การเอาชิ้น (gene) ของสิ่งมีชีวิตจากสิ่งหนึ่งไปทดลองถ่ายเทย้งสิ่งมีชีวิต

อีกอย่างหนึ่งให้เกิดคุณสมบัติหรือคุณลักษณะอย่างใหม่ต่อพืชพันธุ์ต่อไปจากที่เคยเป็นมาแต่เดิม คำว่า “องค์กรพัฒนาเอกชน” หรือ “องค์กรเอกชน” เรียกสั้นๆ ว่า เอ็นจีโอ (NGO หรือ NGOS) มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Non-Government Organization(s) องค์กรลักษณะนี้มีหลายประเภทและกว้างขวางมาก เพราะทุกเรื่องที่มีส่วนกระทบต่อส่วนรวมจะมีคนคิดตั้งหน่วยงานขึ้นมาช่วยกัน (สุดสงวน, ๒๕๔๗, น. ๗๕)

ข้อคิดเกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาไทยปัจจุบัน

การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ดังตัวอย่างที่กล่าวมามีผลกระทบต่อการใช้ภาษาไทยปัจจุบันหลายประการ ได้แก่

การเปลี่ยนแปลงด้านเสียงในภาษาทำให้มีเสียงและคำในภาษาเพิ่มขึ้น

เสียงภาษาอังกฤษที่เกิดขึ้นใหม่ในพยัญชนะต้นคู่ได้แก่ เสียงพยัญชนะควบกล้ำ ดร ในคำ ไดรฟ์ บร ในคำ บริส ฟร ในคำ ฟรี และพยัญชนะสะกด ได้แก่ เสียง ช ในคำ ทัช (touch) เสียง ฟ ในคำ กอล์ฟ (golf) เสียง ล ในคำ มอลล์ (mall) นั้น เป็นความสามารถทางภาษาของคนไทยที่รับเสียงภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาได้อย่างกลมกลืน เสียงเหล่านี้เกิดจากการรับคำภาษาต่างประเทศมาใช้โดยการทับศัพท์ คนไทยบางคนออกเสียงคำเหล่านี้ได้ชัดเจนแบบคนที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่

การที่คนไทยสามารถออกเสียงพยัญชนะต้นที่เป็นเสียงควบกล้ำและเสียงพยัญชนะสะกดใหม่ๆ เพิ่มขึ้นจากเสียงพยัญชนะต้นและเสียงพยัญชนะสะกดที่เคยมีอยู่เดิมตามปกติในภาษาไทยนั้น ทำให้มีเสียงและมีคำศัพท์ใหม่ๆ ที่สามารถใช้สื่อสารกันได้เพิ่มขึ้นใช้ในภาษา นับเป็นประโยชน์ประการหนึ่งที่เกิดขึ้น

การเปลี่ยนแปลงด้านเสียงอาจทำให้เสียงและคำหายไป

เสียงที่เปลี่ยนแปลงไปในหลายๆ ลักษณะนอกจากเป็นประโยชน์ให้เกิดเสียงและคำใหม่ๆ แล้ว อาจทำให้เสียงและคำหายไปได้

ในกรณีที่เสียงภาษาอังกฤษเข้ามาสู่ภาษาไทยในลักษณะของการนำมาใช้แทนเสียงภาษาไทยที่มีอยู่แล้วแต่เดิม เช่นในตัวอย่าง การออกเสียง จ เป็น ch เสียง ช เป็น sh เสียง ด เป็น th เสียง ส เป็น s นั้น อาจเป็นผลเสียต่อภาษาไทยได้ประการหนึ่ง เพราะเสียงเหล่านี้ไม่ใช่เสียงในภาษาไทย การนำมาใช้กับคำไทยที่มีเสียงไทยอยู่แล้วจะทำให้เกิดความสับสนในการสื่อสาร และอาจทำให้เสียงเดิมในภาษาไทยเปลี่ยนไปได้

เสียงพยัญชนะ ร ที่หายไปจากการออกเสียงกลายเป็นเสียง ล ในด้านการสื่อสารทำให้เกิดความสับสนและผิดพลาดได้ เพราะความหมายของคำจะเปลี่ยนไป เช่น เสียง ร ในคำว่า “เรียน” ที่ออกเป็นเสียง ล กลายเป็น “เลียน” ทั้งสองคำความหมายต่างกันอย่างชัดเจน เสียงพยัญชนะควบกล้ำทั้งเสียงควบ ร ควบ ล และควบ ว ก็เช่นเดียวกัน เมื่อหายไปจากการออกเสียงกลายเป็นเสียงที่ไม่มีควบกล้ำ ก็ทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนไป เช่นคำว่า “ครู” ที่หมายถึงผู้สอน เมื่อไม่มีเสียงควบกล้ำกลายเป็น “คู” ที่หมายถึงแม่น้ำลำคลองเล็กๆ ความหมายก็เปลี่ยนไปเป็นคนละเรื่องคนละอย่าง กรณีเช่นนี้อาจเกิดเป็นความสับสนหรือผิดพลาดได้ถ้าเข้าใจและตีความไม่ตรงกัน

การออกเสียง ร เป็น ล หรือควบกล้ำเป็นไม่มีควบกล้ำดังกล่าวนี้นั้น แม้บางครั้งจะสามารถสื่อสารกันได้เพราะมีบริบทแวดล้อมที่ช่วยบอกความหมายแต่ก็ส่งผลกระทบต่อทางด้านสังคม เพราะลักษณะเช่นนี้อาจเป็นการแสดงความไม่รู้หรือความไม่ใส่ใจในการใช้ภาษาของผู้พูด นอกจากนี้ที่สำคัญอย่างยิ่งคือ ถ้าไม่มีการใส่ใจในเสียง ร และเสียงควบกล้ำในภาษาไทยกันอย่างจริงจังต่อไป นานเข้าเมื่อคนไม่เห็นความแตกต่างของเสียง ร กับ ล และเสียงควบกล้ำกับไม่ควบกล้ำ เสียง ร และเสียงควบกล้ำก็อาจหายไปจากภาษาได้ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (๒๕๒๐, น. ๙) กล่าวว่า “การทำให้เสียงสูญไปจากภาษาเป็นสิ่งที่น่าเสียดาย ปัจจุบันนี้เสียงของ ร และเสียงควบกล้ำกำลังจะค่อยๆ หดหายไป ภายในอายุคนๆ เดียว...”

ส่วนการพูดรวบเสียงในคำหลายๆ คำที่ผู้พูดไม่ใส่ใจจะออกให้ชัดเจนจนเกิดเป็นความเคยชินทำให้เสียงในพยางค์ปกติหายไปนั้น ได้ทำให้การออกเสียงของคำแต่ละคำไม่ถูกต้อง และเมื่อการออกเสียงสั้นลง ตัวอักษร (คำ) ที่แทนเสียงพูดนั้นก็สั้นลงด้วย อาจมีผลให้การเขียนคำภาษาไทยสั้นลงตามไปด้วยก็ได้

เสียงวรรณยุกต์ที่เพี้ยนไปจากเสียงวรรณยุกต์เดิมดังตัวอย่างที่กล่าว เช่น ไม่ใช่ เป็น ไม๊ใช่ ฯลฯ นั้น เป็นการออกเสียงที่ผิดหลักวรรณยุกต์ของไทย จึงทำให้ลักษณะของภาษาไทยเสียไป เกิดเป็นเสียงที่ผิดเพี้ยนไม่ถูกต้อง นอกจากนี้ยังอาจมีผลทำให้การสื่อสารบกพร่องผิดความหมายไปด้วย เพราะเสียงสูง-ต่ำในภาษาไทยตามเสียงวรรณยุกต์นั้น ทุกเสียงทำให้คำมีความหมายต่างกันออกไป คำว่า “ไม่” ความหมายต่างจากคำว่า “ไม๊” หรือคำว่า “ไ้” ความหมายก็ไม่เหมือนคำว่า “ใช้” ทุกเสียงทุกคำล้วนมีความหมายเฉพาะของตนเองทั้งสิ้น

การเปลี่ยนแปลงด้านการใช้คำมีผลให้มีคำในภาษาเพิ่มขึ้น

จากตัวอย่างที่มีการนำคำภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยนั้น คำภาษาอังกฤษที่มีใช้อยู่ในภาษาไทยมีทั้งที่ใช้เป็นคำหรือวลีเดี่ยวๆ หรือใช้คู่กับคำไทยในลักษณะต่างๆ เช่น มือบ ไมโครโฟน เซ็นทรัลชุปเปอร์มาร์เก็ต บีมแก๊ส บีมน้ำมัน โรคเอดส์ เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น คำภาษาอังกฤษในลักษณะต่างๆ ที่เข้ามาอยู่ในภาษาไทยเหล่านี้ได้ทำให้มีคำศัพท์ใช้ในภาษาไทยมากขึ้น ทั้งคำที่เป็นศัพท์ภาษาพูดและศัพท์เฉพาะทางวิชาการหรือในวงการต่างๆ

คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เข้ามาในภาษาไทยด้วยเหตุผลต่างๆ ในหลายๆ ลักษณะดังกล่าว คำเหล่านี้เมื่อใช้ไปนานวันและเป็นที่คุ้นเคยก็จะได้รับการยอมรับเหมือนเป็นคำไทยคำหนึ่ง เช่นคำว่า ไมโครโฟน บีมน้ำมัน คำเหล่านี้คนไทยใช้กันทั่วไปสื่อสารกันได้อย่างกว้างขวาง ไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นคำแปลกประหลาดประการใด ส่วนคำที่เป็นศัพท์เฉพาะในวงการต่างๆ หรือศัพท์วิชาการที่ยากแก่การเข้าใจ เมื่อมีการแปลความหมายควบคู่ไปด้วยก็สามารถใช้ได้ในระดับหนึ่ง จนกว่าจะมีการคิดคำไทยที่เหมาะสมเป็นที่ยอมรับมาใช้แทนได้ เช่นศัพท์บัญญัติต่างๆ หรือบางครั้งคำศัพท์เฉพาะหรือศัพท์วิชาการนั้นเป็นที่คุ้นเคยและสะดวกกว่าการใช้คำไทยแทน คำนั้นก็จะมีติดอยู่ในภาษา เช่นคำว่า คอมพิวเตอร์ แม้จะมีการคิดคำไทยอื่นๆ มาเรียกแทน แต่คนไทยก็รู้จักคำว่าคอมพิวเตอร์ และใช้เรียกกันทั่วไปเป็นที่เข้าใจ ปรากฏการณ์การใช้คำภาษาอังกฤษในลักษณะดังกล่าวนี้ทำให้มีคำใช้ในภาษามากขึ้นและสามารถใช้ในการสื่อสารได้โดยไม่ทำให้เกิดความเสียหายแต่ประการใด

ส่วนการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในอีกลักษณะหนึ่งที่เป็นการใช้คำภาษาอังกฤษแทนคำไทยในสถานการณ์ที่มีคำไทยใช้อยู่แล้ว ดังประโยคที่ว่า “เชยชะว่าเรื่อนี้เราได้พูขมานาน” ฯลฯ ถือได้ว่าเป็นการใช้คำไทยปนคำภาษาอังกฤษโดยไม่จำเป็น ลักษณะเช่นนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นการใช้ภาษาตามใจชอบ ไม่มีกฎเกณฑ์ เปลื้อง ณ นคร (๒๕๒๗, น. ๘๑) ได้กล่าวไว้ว่า “ภาษาอังกฤษนั้นสำคัญมาก เป็นขุมวิชา แต่การเอาสองภาษามาปนกันอย่างขาดระเบียบนั้นนับเป็นการทำลายภาษาของเราเอง” ดังนั้นคงต้องเพิ่มความระมัดระวังสำหรับการใช้ในลักษณะนี้

การใช้ถ้อยคำแปลกใหม่ในลักษณะต่างๆ ถ้อยคำแปลกใหม่ในลักษณะไม่เป็นทางการ เช่นคำว่า กิ๊ก ใจ และคำแปลกใหม่ที่ใช้เป็นทางการ เช่นคำว่า การติดต่อทาง

พันธกรรม องค์การพัฒนาเอกชน คำเหล่านี้ทำให้มีคำใหม่ ๆ เกิดขึ้นใช้ในภาษา หลายคำ อาจจะเป็นภาษาที่ไม่เป็นทางการและมีความหมายไม่ชัดเจน แต่คำเหล่านี้ก็ทำให้เห็น พัฒนาการอย่างหนึ่งของภาษาที่ว่าภาษาจะเกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของผู้ใช้ภาษานั้นๆ เช่น ปัจจุบันค่านิยมเรื่องความรักเปลี่ยนไป คำว่า “กิ๊ก” ก็เกิดขึ้นเพื่อใช้แทนคนที่พอใจ ถูกใจ แต่ยังไม่ใช้คู่รักแบบสมัยก่อน คำว่า “การติดต่อทางพันธกรรม” เกิดจากความก้าวหน้าทางวิชาการด้านพันธกรรมที่สมัยก่อนยังไม่สามารถติดต่อพันธกรรมได้ แต่ปัจจุบันสามารถทำได้แล้ว เป็นต้น คำในลักษณะนี้จะมีเกิดขึ้นอีกต่อไปตามสภาพสังคมที่พัฒนาไปเรื่อยๆ เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป กิจกรรมใหม่ๆ ก็เกิดขึ้นตามมาจึงมีความต้องการใช้คำเพื่อสื่อสารในกิจกรรมนั้นๆ คำใหม่ ๆ เช่น ระดับรากหญ้า เครือข่ายภาคประชาชน โครงการเมกะโปรเจกต์ ฯลฯ หรือ บางครั้งที่มีการดัดแปลงเป็นคำเชิงล้อเลียน เสียดสี เช่น คำว่า บูรณาการ-บูรณาโกง ฯลฯ เป็นตัวอย่างเพิ่มเติมของคำในลักษณะนี้ที่เกิดขึ้นในภาษาไทยปัจจุบัน

การนำคำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ให้ความหมายของคำเปลี่ยนไป

คำว่า “พันธุ์” ที่นำไปใช้กับคนและสิ่งของ เช่น ครูพันธุ์ใหม่ นักเรียนพันธุ์ใหม่ หรือแอร์พันธุ์อึด รถกระบะพันธุ์ใหม่ ปูพันธุ์แท้ ก็ทำให้เกิดมีคำใหม่ใช้มากขึ้น โดยความหมายของคำที่เกิดใหม่นี้ทำให้คำว่า “พันธุ์” มีที่ใช้กว้างขวางออกไปทั้งกับคน สัตว์ และสิ่งของ

ส่วนคำที่มีความหมายกว้างออกไปเมื่อนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ หรือใช้ในวงการอื่นที่ต่างออกไป เช่น การนำคำว่า “สังฆกรรม” ที่เป็นศัพท์ทางศาสนา มาใช้เป็นศัพท์ในทางการเมืองทำให้เกิดความหมายใหม่ในเชิงเปรียบเทียบกับนั้น คำที่มีความหมายกว้างออกและสามารถนำไปใช้กับสถานการณ์อื่นได้กว้างขวางออกไปเช่นนี้ทำให้มีคำใช้ในภาษามากขึ้น แต่เมื่อพิจารณาผลกระทบโดยรวมแล้วอาจมองได้ ๒ ทาง คือ ถ้าใช้โดยไม่ทำให้ระบบของภาษาเสียไป รวมทั้งใช้โดยไม่ฝืนความรู้สึกเพราะมีคำที่ควรใช้อยู่เดิมแล้ว ถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงในทางพัฒนา ทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างกว้างขวาง มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่นคำว่า “วงจร” คำนี้ ความหมายเดิมหมายถึงเส้นทางที่กระแสไฟฟ้าเคลื่อนที่ผ่านได้ครบรอบ หรือหมายถึงสิ่งที่มีลักษณะคล้ายสิ่งดังกล่าว ปัจจุบันถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวาง ทำให้เกิดคำใหม่ ๆ ขึ้นเป็นจำนวนมาก เช่น คำว่า

ศูนย์การค้าครบวงจร ที่หมายถึงศูนย์การค้าที่สามารถซื้อสินค้าหรือหาบริการต่างๆ ได้ครบทุกชนิด เป็นต้น

ในอีกมุมมองหนึ่งการนำคำไปใช้ในสถานการณ์ต่างออกไปนี้อาจมีผลกระทบทางลบได้เช่นกัน ดังตัวอย่างที่นำคำว่า “พันธุ์” ที่เคยใช้กับสัตว์หรือเชื้อโรค มาใช้กับคนหรือสิ่งของอื่นๆ นั้น อาจทำให้เกิดผลเสียด้านความรู้สึก นิติยา กาญจนะวรรณ (๒๕๔๓, น. ๘๒) กล่าวไว้ว่า เมื่อใดก็ตามที่มีการใช้คำเหล่านี้กับคนก็มักเป็นไปในทางลบ หรือมิได้ยกย่องเท่าที่ควร หรือเห็นเป็นเพียง “สิ่งของ” หรือ “สินค้า” ชนิดหนึ่งเท่านั้น และโดยปกติการกล่าวถึงบุคคลหรือสิ่งของนั้นมีคำที่ใช้อยู่แล้วและใช้ได้ดี เช่น อาจใช้ว่า ครูแบบใหม่ นักเรียนประเภทใหม่ รถกระบะแบบ/ชนิด/ประเภท/รุ่นใหม่ คำเหล่านี้ให้ความหมายชัดเจนและให้ความรู้สึกที่ดีด้วย

การใช้คำต่างไปจากลักษณะปกติในภาษาทำให้หน้าที่ของคำหรือลักษณะภาษาเปลี่ยนไป

การใช้คำที่ไม่เคยปรากฏในหน้าที่บางอย่างมาก่อน เช่น การนำคำว่า “ท่าน” ที่ปกติจะใช้เป็นคำนามหรือสรรพนามมาใช้เป็นคำนำหน้าชื่อบุคคลธรรมดาแทนการใช้คำว่า นาย นาง นางสาว แม้จะดูว่าเป็นการยกย่องผู้ที่ถูกกล่าวถึง แต่ก็ทำให้ลักษณะหน้าที่ของคำ “ท่าน” เปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ถ้ามองว่าทำให้มีคำนำหน้านามเพิ่มขึ้นและเป็นการใช้อย่างให้เกียรติบุคคลก็จะเป็นการพัฒนาของภาษา แต่ในทางตรงกันข้าม เมื่อพิจารณาว่าหลายครั้งบุคคลที่ถูกกล่าวถึงโดยใช้คำนำหน้าว่า “ท่าน” นั้นเป็นบุคคลที่ไม่จำเป็นต้องยกย่องให้เกียรติในระดับดังกล่าว เมื่อนั้นการใช้คำว่า “ท่าน” กับบุคคลนั้นก็เป็นการไม่เหมาะสม เพราะคำแต่ละคำมีระดับการใช้ที่เหมาะสมแก่กาลเทศะและบุคคล การใช้คำสูงกับบุคคลธรรมดา ก็เท่ากับเป็นการลดศักดิ์ของคำๆ นั้นลง ในที่นี้คำว่า “ท่าน” จึงถูกลดระดับให้ต่ำลง

การไม่ใช้คำลักษณนามในการใช้ภาษาที่จะต้องมีคำลักษณนาม เช่น การใช้ภาษาว่า สองนักฟุตบอล สามนักร้อง สี่นักแสดง แทนการใช้ลักษณนามว่า นักฟุตบอล ๒ คน ศิลปิน ๓ คน นักแสดง ๔ คน หรือนักฟุตบอลบางคน ฯลฯ ก็อาจถือว่าเป็นการใช้คำผิดไปจากปกติ และผิดระบบของภาษา เพราะลักษณะเฉพาะอย่างหนึ่งของภาษาไทยคือการมีลักษณนาม และควรใช้ลักษณนามให้เหมาะสมกับคำนามและสถานการณ์ที่ใช้ด้วย

การใช้ถ้อยคำที่ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ บุคคล มีผลกระทบต่อวัฒนธรรม ในการใช้ภาษาที่คนไทยเคยยึดถือกันมา

ตัวอย่างการใช้ภาษาที่อาจส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมการใช้ภาษาได้แก่ การใช้คำล้อเลียนหรือล้อเล่นกับผู้อาวุโสเช่นการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ที่เขียนถึง ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ว่า “...ยี่นได้เด่เป็นเสาหลักประชาธิปไตย...พอมาเจอมรสุม ไข้หวัด...ต้องให้คนในบ้านหามส่งโรงพยาบาล...อาการพบเพียบเข้าชั้นโคม่า...” วัฒนธรรม ประเพณีของไทยนั้นจะเคารพผู้มีอาวุโสสูงกว่าเสมอ ไม่ว่าจะอาวุโสด้วยวัยวุฒิ คุณวุฒิ หรือชาติวุฒิก็ตาม รวมทั้งบุคคลที่เป็นปฐุนีบุคคล คนไทยจะให้ความเคารพยกย่องไม่ เหยียดถึงในทางลบหลู่หรือทำให้เสียหาย การใช้ภาษาดังที่ปรากฏในตัวอย่างจะแสดงความเคารพต่อผู้อาวุโสของคนไทยเริ่มลดลงและวัฒนธรรมในการใช้ภาษาที่มีต่อ ผู้อาวุโสกำลังเปลี่ยนไปหรือไม่

นอกจากนี้ การใช้คำหยาบ คำรุนแรงในการสื่อสารในทางสาธารณะ เช่น ภาษา พาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์หรือภาษาในการนำเสนอข่าวต่างๆ ที่ต้องการเร้าอารมณ์ เรียก ความสนใจจากผู้อ่าน ตัวอย่างคำว่า แหก และ ถีบ ที่ปรากฏในข้อความต่างๆ ก็ให้ภาพ ของความหยาบคาย ก้าวร้าวรุนแรง เป็นการใช้ภาษาที่ทำให้เกิดความเคียดแค้นชิงชัง และก่อความแตกแยกได้

สรุปข้อคิดจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาไทยปัจจุบัน

ลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการใช้ภาษาไทยปัจจุบันนั้นมีความ หลากหลาย และส่งผลกระทบทั้งด้านที่เป็นประโยชน์และด้านที่อาจเป็นความเสียหาย ต่อภาษาได้ ทั้งนี้เราคงไม่สามารถปฏิเสธการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นแล้วและจะ ต้องมีเกิดขึ้นอีกได้ตราบที่ยังคงมีภาษาไทยให้เราใช้กันอยู่ ดังนั้นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ ภาษาไทยคงอยู่และมีพัฒนาการต่อไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงคือ การรู้จักใช้ภาษา ไทยปัจจุบันอย่างเหมาะสม ภาษาไทยนั้นเป็นภาษาที่มีระดับภาษา คือ ระดับที่เป็นทางการ (แบบแผน) กึ่งทางการ (กึ่งแบบแผน) และไม่เป็นทางการ (ไม่เป็นแบบแผน) การรู้จักใช้ ตามระดับภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคลน่าจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะ ทำให้การใช้ภาษาไทยปัจจุบันสามารถทำหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การรู้จัก ใช้อย่างเหมาะสมดังกล่าวน่าจะทำให้การเปลี่ยนแปลงทุกอย่างไม่ใช่สิ่งเสียหายเสมอไป

แม้การเปลี่ยนแปลงนั้นจะถูกมองว่าทำให้ระบบของภาษาเสียไปก็ตาม เช่นถ้าทุกคนตระหนักว่าการไม่ใช่ลักษณะนามเป็นการใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการอาจใช้ในภาษาหนังสือพิมพ์ได้ แต่ไม่ควรนำมาใช้กับภาษาที่เป็นทางการหรือภาษามาตรฐาน หรือการใช้ภาษาอังกฤษปนกับภาษาไทย (ที่มีคำไทยใช้อยู่แล้ว) ควรใช้ในการพูดเท่านั้น เป็นต้น ถ้าผู้ใช้ภาษาตระหนักได้เช่นนี้ การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ก็จะเป็นเพียงปรากฏการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น เช่นที่เกิดขึ้นในกระบวนการการใช้ภาษาของทุกภาษาที่ยังคงมีการใช้กันอยู่ และเราจะสามารถใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงนี้ได้อย่างกว้างขวาง

อย่างไรก็ตาม การใช้ภาษาที่มีผลกระทบเป็นความเสียหาย เช่น ทำให้เสียงและคำในภาษาหายไป เพี้ยนไปในกรณีเสียง ร เสียงควบกล้ำ เสียงวรรณยุกต์ต่างๆ หรือการใช้ภาษาที่อาจกระทบวัฒนธรรมของสังคมไทย เช่น ภาษาล้อเลียน ล้อเล่น หรืออื่นๆ ที่ไม่เหมาะสมจะใช้กับผู้ใหญ่ที่เป็นที่เคารพนับถือในสังคม หรือการใช้ภาษาคำหยาบ ภาษารุนแรง แสดงอารมณ์โกรธแค้น ชิงชัง ในการนำเสนอข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ ถ้าลักษณะต่างๆ ที่ไม่เหมาะสมเหล่านี้ จะทำให้เกิดเป็นความเสียหายแล้ว เราควรจะต้องมีวิธีการแก้ไข

ภาษาไทยนั้นเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่ทำให้สังคมไทยมีพัฒนาการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นเรื่องราวให้เราได้รับรู้และภาคภูมิใจล้วนมีภาษาไทยเป็นสื่อกลางทั้งสิ้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในภาษาจึงเป็นสิ่งที่มีความหมายไม่ควรเพิกเฉย หรือไม่สนใจ การดูแลรักษาด้วยการใช้ภาษาไทยอย่างเหมาะสม และด้วยมาตรการอื่นๆ ที่จำเป็นจึงเป็นหน้าที่ที่ผู้ใช้ภาษาไทยทุกคนต้องช่วยกัน

บรรณานุกรม

- กุลลาบ มัลลิกะมาส. (๒๕๓๗). เรื่องเก็บตก. ใน ภาษาไทยของเรา. กรุงเทพฯ: สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, น. ๒๕-๒๙.
- นิตยา กาญจนวรรณ. (๒๕๔๕). การใช้ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย. เอกสารประกอบในการสัมมนาทางวิชาการ จัดโดยราชบัณฑิตยสถาน เรื่องภาษาไทยปัจจุบัน: ปัญหาและแนวทางแก้ไข. วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๕, ๑๑ หน้า.
- _____. (๒๕๔๑). ปัญหาการใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- _____. (๒๕๔๓). ภาษาไทย ๒๐๐๐. กรุงเทพฯ: มติชน.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. (๒๕๒๐). ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม. ชุมนุมส่งเสริมการใช้ภาษาไทย.
- ปรีชา ช้างขวัญยืน. (๒๕๔๐). วิชาการการใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เปลื้อง ณ นคร. (๒๕๒๗). ภาษาไทยปัจจุบัน. ใน รวมบทความเรื่องภาษาและอักษรไทย. กรุงเทพฯ: กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร, น. ๗๔-๘๓.
- ภาวาส บุญนาค. (๒๕๔๗). ภาษาไทยของเรา. ใน ภาษาไทยของเรา. กรุงเทพฯ: สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, น. ๒๕-๒๙.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๔๒). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ราตรี ธันวารชร. (ม.ป.ป.). อันเนื่องมาจากคำว่า “วงจร” ในภาษาไทย. บทวิทยุรายการรู้รักภาษาไทย สถาบันภาษาไทย ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย.
- สุดสงวน [นามแฝง]. (๒๕๔๘). คำใหม่ ๆ ในภาษา. สกุลไทย, ๕๑(๑๙ เมษายน) ๑๒๓.
- _____. (๒๕๔๘). คำใหม่ ๆ ในภาษา ๒. สกุลไทย, ๕๑(๓ พฤษภาคม) ๗๕.
- อรพันธ์ อารักษ์วานิช. (๒๕๓๙). การใช้ภาษาอังกฤษในภาษาไทยปัจจุบัน. วารสารภาษาและวัฒนธรรม. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, ๑๕ (๒), ๒๘-๓๖.